

hondo-hondotik

Antton Azkargorta eta Jose Luis Herrero

(EHUtik kaleratutako irakasleak)

UPV eta ebaluaketa-irizpideak

Anjeles Iztueta kontseilaria eta Unibertsitateko agintariak bileratan ari dira UPVk pairatzen duen defizitari irtenbide bat bilatu nahirik. Gauza ezaguna denez, zulo horren arrazoi nagusia irakasle funtzionarioen artean banandu diren diru-gehigarriak dira. Partitu diren gehigarri horiek ez zeukaten, antza, dirua luzatu behar zutenaren —Eusko Jaurlaritzaren— ezinbestekoa den onespina. Edozelan ere, artikulu honetan ebaluaketarako erabili den sistema eta horren aplikazioak gure unibertsitate-esparruari dakartzkion ondorioez gogoeta batzuk egiten ahaleginduko gara.

Lehenik eta behin, utz dezagun argi ikerketa eta irakaskuntzaren parterik handiena ezin neur daitekeela termino ekonomikoetan. Ez da existitzen baremo monetariorik irakaslearen prestakuntza-lanean haren ulermena, partizipazioa eta estimulua bideratzeko beharrezkoa den ekarpen sortzailea neurtuko duenik. Ez eta ere egia zientifikoa bilatzearekin lotuta dauden barne-prozesuak baloratuko dituen preziorik. Kasu bietan berrikuntza subjektiboez ari gara, eta oso zaila da horiek objektibatzea edo kuantifikatzea, indarrean dauden prozedura formalei jarraikiz.

Gaur erabiltzen diren ebaluaketa-irizpideen arabera, Unibertsitateko profesionala item sinboliko batzuen arabera kalifikatzen da: titulazioa, gradua, kongresuak, argitalpenak, kargu akademikoak, antzinasuna... Erregistro horiek irizpide baloratibo eta hierarkikoen bidez biltzen dira, eta hauek, arbitrarioak izateaz gain, neurtu nahi duten jardueraren benetako edukia ez dute kontuan hartzen: ez —adibidez— apustu sortzailearen arriskua, ez eta erabilitako dedikazioa edo ahaleginaren egiazko tamaina. Salbuespen bakarra kanpoko komunitate edo aldizkari zientifiko batzuetatik datozkeen balorazioak izan daitezke.

Kontuan izan, gainera, ebaluaketetan oinarrituriko diru-sari indibidualak enpresaren alorreko ikuspuntu konkretu batetik datozela, eta emaitza material zehatzekin lotuta daudela. Ezin dira, beraz, besterik gabe, Unibertsitate osora aplikatu. Jarduera pedagogikoak eta ikerke-

Manuel Montero eta Inaxio Oliveri —Hezkuntza sailburu zenean—, Leioan.

ta zientifikoak berezitasun propioak dituzte: oso zaila da horiek zatikatzea. Ez dira merkataritza-irizpideetara egokitzen, ez dira ukigarriak, ezin dira kostu/etekin arabera azaldu, eta epe laburreko mozkinen logikari ihes egiten diote. Normalean lan kolektiboaren emaitza izaten dira, eta bertan bestelako faktoreek hartzen dute parte, hala nola pilatu eta inbentariaturiko jakintza, azpiegitura erabilgarriak, lan-taldeak, inguruko gizartearen eta kulturaren eragina. Baldintza hauen arabera, hortaz, ezinezkoa da hezkuntzan eta zientzian burututako esfortzuak bakoiztea, eta —logikoki— onuradunak bereiziko dituen ordainsari-modulu bihurtzea.

Oraingo kasura itzuliz, UPVk ordaindu dituen *ekoizgarritasun-sariak* funtzionarioen soldatak modu orokorrean igotzeko estaldura modura erabili dira. Eta hori euskal funtzio publikoko langileekin parekatzeko ezintasun politikoak dakarkien galera nolabait konpentsatzeko. Ezintasun politikoa diogu, ezen Estatuak muzin egiten baitio unibertsitateko irakasleria erkidego autonomora transferitzeari, estatuak unibertsitatea alor estra-

tegiko garrantzitsutzat baitauka, bere kontrol ideologikoa eta politikoa gauzatzeko funtsezkoa. Gauzak horrela izanik, UPVk eragozpen legalak gainditzeko *ekoizgarritasun-sariak* asmatu zituen, eta, noski, irakasleriaren onespina zabala lortu ere bai. Unibertsitatean onartuak izan ondoren, garai hartan hezkuntza kontseilaria zen Inazio Oliveriren laguntza estimagaitza zela medio, Gizarte Kontseiluaren onespina ere erdietsi zen. Geroago Jaurlaritzak operazioaren kostu eskergarako dirua ipintzeari muzin egin zion eta, oraingo UPVko agintariekin erabilitako prozedura dela eta, ika-mikak hasi ziren. Hala eta guztiz ere, jakina denez, Unibertsitateko arduradunek aurrea egin zuten —diru-babesik gabe— eta sosak funtzionarioen artean banatzeari ekin zioten. Emaitza: UPV 2001 eta 2002 jardunaldiak dagokien bi mila milioi pezetako defizita, eta Iztueta eta Monteroren arteko eztabaida publikoak.

Emandako lansariak teorien bakoiztuak izan arren, praktikan kolektibizatuak dira, bai, baina ez sozialduak: irakasleriaren % 50ak ez ditu kobratu, eta hauen artean, irakasle kontratatuenak.

Lansariak irakasleen meritu historikoak saritzeko ezarri omen dira; baina, egia esan, meritu horiek (antzinasuna eta karguetan egon izana) badute isla hileroko nomina arruntetan. Eta horrek zerikusi eskasa du, oro har, irakasleriaren kalitate pedagogiko edo zientifikoaren neurketa kontrastatuarekin, esan bezala, hori ez delako bere funtzioa.

Ez gaitu harritu behar, beraz, lansariak nola —hierarkikoki— banatu diren jakiteak. Batez beste, katedratiko batek 1.250.000 pta. urtean; unibertsitateko titularrak 750.000 eta unibertsitate-eskolako titularrak 350.000. Kontratatuenak baztertuta daude legalki, ez zaielako egonkortasuna onartzen; bigarren mailako irakasleak dira, beraz. Baina lan bera, funtzio berberak eta betebeharrak betetzen dituzte, eta aplikatzen zaien diziplinazko araubidea ere antzekoa da. Bestalde, zaila litzateke frogatzea beren ahalmen profesionala, dedikazioa edo gaitasuna funtzionarioena baino txikiagoa denik. Areago, kasu askotan kontrakoa ere frogatu daiteke.

Unibertsitate publikoan kategoria akademikoak kategoria administratiboak dira eta, ondorioz, soldatak eta lansariak horren arabera banatzen dira. Beraz, irakasle ona edo ikertzaile bikaina izateak, kasu gehienetan, garrantzirik gabea da. Espainiako sistemak gailoak saritzen ditu eta ez ongi egindako lana. Horregatik, antz handiagoa du armadarekin edo beste edozein erakunde burokratikoarekin eta, arrazoi horregatik ere, UPV ez da gure herrian, gure testuinguru politikoan, kultura, gizarte edo politika dinamizatuko duen sektore.

Finean, lansarien arazo hau UPVn erabiltzen diren irizpideek sortzen dituzten injustizien adierazlea da. Euskal Herrian kokatuta dagoen instituzioa izanik, logikoa da emaitza horiek azaltzea, herri honen berezitasunak mespretxuz hartzen baititu. Irizpide burokratiko-profesionalak erabiltzen dituenean ez du kontuan hartzen UPV bera konfiguratu zuen prozesu historiko erreala. Espainiako lege-kategoriak eta irizpide estandarrek erabiltzen dituenean, ebaluazio propioa exijitzen duen errealtate soziala ari da enoratzen.

Nire herriak dioena

(Aurreko orrialdetik dator)

gehiago dakite. Frogak eta guzti omen dituzte. Baina berdin zaie: frogarik ez ean ere, Jainkoaren nahiari men egiten ekiten diote gerrari, Bushek, erlijio-antifundamentalismoaren lider ezagun horrek, esan berri digun bezala.

Elkartasun eta bakezaletasunarenga-

tik batik bat errefusatu behar dugu Iraken kontrako gerra, baina ez horregatik bakarrik. Ez badugu geldiarazten, gora joanen da mundu osoko agintetzar eta despoten pisua, gerra hau nagusikeria, despotismo eta arrazoi ezaren gainean oinarritzen delako. Zapuztuta geldituko dira legea eta zuzenbidea, gailendu egingo dira ahalguztidunen, den-dena jakiten

dutenen, Goya sari-emanaldiko protestan ere Galtzagorriarekiko azpilan-kidetzatza ikusten dutenen borondatea.

Izen-deiturak dituzte gurean horiek guztiak. Batek Yolanda Barcina du izena: Gazteluko plazako lanen esleipena jauntxokeria galanta izan zen, epaileek azken epaian gogorarazi dutenez. Bertze batek Miguel Sanz du izena: Ikur Legearen proiektuarekin *España Una, Grande y Libre*—baina batik bat bakar, bakar eta bakar— delakoaren garaletan kokatu zaigu. Eta bertze askok ere, eduki, badute

izena: Garzon eta Bush baino urrunago joan nahian, mota guztietako askatasunen murriztapenei eta lege kanporaketari txaloka dabilzkien horiek guztiak.

Iraken kontrako gerra petrolioaren gerra bat da; baina baita mundu osoko askatasunen, demokraziaren eta legearen nagusitasunaren kontrako gerra bat ere. Horratx, zergatik gauden gerraren kontra.

Artikulu hau Txaro Buñuelek eta Begoña Huartek ere izenpetu dute.